

THESES PHILOSOPHICÆ,

Quas, Laureæ Magisterialis Candidati, in Collegio
R E G A L I   A B R E D O N E N S I, ad
diem 15 Junii, A. P. D. O. M. Publicè
propugnabunt horis & loco solitis.

Præside   **ALEXANDRO FRASER.**

Xenoph. *Quid putet quisque non quid contendat ponat.
homini est opinari Dei sente.*

ABREDEIS, Exudēbat IOANNES FORBESIUS, URBIS
& UNIVERSITATIS Typographus. Anno Dom. 1697.

Nobilissimo, Amplissimo, Clarissimoq; Domino,

D. KENETHO Magistro de DUFFUS

Illustrissimi JACOBI Reguli de Duffus, Domini de Skelbo, Roseyle, Kintrae, Corrallwood, &c.

Filio primogenito, ac Hæredi tanto patre dignissimo: Antiquissimæ & Urenuissimæ Sutherlandiorum Gentis, post Patrem principi dignissimo.

Juveni verè Heroico ac Magnifico, non minus propriis animæ dotibus, & præstanti corporis formâ quam avitâ proavorum Glori. Illustrissimo, Coætaneos omnes mirâ indolis sublimitate, ac morum suavitate insigniter antevergenti.

In nostrâ hac UNIVERSITATE, omnium quondam Commilitonum Coryphæo, nunc verò MÆCENATI Magnificentissimo, æternum suscipiendo, & perpetim Colendo.

Decernita hæc Philosophica in perpetuum debiti Cultus ac devictissimæ observantiae testimonium. D. D. C. Q.

ALEXANDER FRASER PROMOTOR,
Et hi CANDIDATI.

Alexander Christie,
Alexander Cuthbert,
Alexander Simm,
Alexander Webster,
Arthurus Sutherland,
Calenus Innes,
Gulielmus Fraser,
Gulielmus Gordon,
Gulielmus Orem,

Gulielmus Watson,
Jacobus Ferguson,
Jacobus Greig,
Ioannes Kennedy,
Ioannes Mackbean,
Ioannes Rob, Hib.
Kenethus Mackeiver,
Lachlanus Rose,
Thomas Reith Anglus,

THESES

THESES PHILOSOPHICÆ.

Ucmadmodum in *Homine*, animalium longè nobilissimo, partes duæ sunt, *Corpus* nempe quod illi cum cæteris animalibus commune est, ac *Mens* quæ ei propria est, & Dei immortalis imaginem quandam retinet: ita & in homine duū generum proprietates & functiones sunt quarum aliæ ad *Corpus*, aliæ vero ad *Mentem* spectant. *Corpori* ac illius partibus accidunt *Magnitudo*, *Figura*, *motus*, *alimentorum coctio*, *nutritio*, aliaque quæ recensere lengum esset. *Mentis* vero proprietates ac functiones Universæ sola *Cogitatione* absolves; qua significamus id omne quod ita in nobis est, ut ejus immediate consciī simus est itaque omnis *Perceptio* cogitatio, sive *Mens* se sola utatur, hoc est *Intelligat*, sive ad *Corpus* sese convertat, ac *Imaginetur* aut *Sentiat*. *Judicium* & cogitatio est, sive *Affirmatione* aut *Negatione* una, sive pluribus absolutatur, ut in *Discursu* & *Ratiocinatione* sit: *Ratiocinatio* namque transitum denotat ab una cogitatione ad aliam.

II. Ad propriam mentis naturam referenda est *Perceptio*, sive *Cogitatio*, quæ a mole corporea minimè pendet, unde falli nihil est, communi illo axiome, *Intelligentem oportet Phantasma speculari*, & nihil esse in intellectu, quod prius non fuerat in sensu. Sic enim de rebus incorporeis frustra tractaverint *Theologi*, ac *Iurisconsulti*; apud quos varia reperies, quæ nec sensu percipi, nec sub aliquo *Phantasma Corporeo*, representari possunt; ni verborum conceptum cum rerum conceptu confundas, ac quæ toto genere distant, corporea ac incorporea, pro re una accipias. Unde contendunt nonnulli, *Animam omnino nihil esse ac nomen tantum inane*: alii Gloriosi Numinis ideam negant, vel sub formâ corporeâ concipiunt: hinc *Idolatria exorta*, illinc *Impietas* ac *Atheismus*.

III. Hæc autem Numinis idea eò clarior est, quò magis essentialia enis illius attributa continet; tantoque etiam purior, quanto ca sincerius concipit: neque dubium est quin in hac *Idea* continetur *Realitas omnis*, quæ modo imperfectionem non involvat, adeoque ipsa in-

Theses Philosophicæ.

est. Deum ratione sibi sentientiae independentem ac æternum; quoad essentiam, ac attributa *Omniciun*, *Omnipotentem* &c; quo ad opera denique omnia in omnibus pro nutu voluntatis suæ operantem, ac rebus omnibus intime presentem; quæ omnia ita cohærent, ut quisquis unum horum attigerit, entis perfectissimi, quod nomine *Dei* vinit, Ideam habere dici debeat: unde felicissime Philosophatus est *Cartesius* M-d. 3. Qui enim ratione intelligerem me dubitare, me cupere hoc est aliquid mihi desse, etiam me non esse omnino perfectum si nulla idea entis perfectioris in me esset ex cuius comparatione defectus mos agnoscere.

I^v. Nuda ac simplex *Perceptio*, intimè cum *Judicio* cohæret; ita ut suum cuique perceptioni respondere possit *judicium*. Quisquis igitur hoc pacto judicat, hoc est, affirmat vel negat, is certè cogitat, ac ad mentem hanc suam cogitationem refert: Quin imo *judicium* propriè magis videtur ad mentem spectare, quam nuda *perceptio*; quatenus ex arbitrio mentis, magis est *judicare* quam *percipere*; *perceptio* namque pendet ab ideis quas aliter concipere non potest quam natura nos docuit; imò intellectus necessario percipit: assensus licet quem voluntas intellectui prebet, actio prorsus libera sit ad quam mens seipsam determinat, quatenus hac in parte sui juris est. Unde saepe nostri arbitrii est, quid *judicare* velimus, quoq[ue]ies nempe rationem veri aut falsi satis perspectam non habemus. *Judicium* interim separari penitus a perceptione non debet: cum absque ea subsistere nequeat, nam cum affirmo vel nego, semper aliquam rem, ut meæ cogitationis subiectum apprehendo, & præterea aliquid amplius, quam rei istius similitudinem cogitatione complector: & de re quam nullo modo *percipio* *judicare* nequeo: quæ vero accuratè satis non *percipio*; ea vel errori, vel inconsiderato *judicio* occasionem præbent.

V. Veluti ex intellectione pura, optima & firmissima formari possint *judicia*: ita ex adverso, quæ pendent ex imaginatione aut *Sensatione* sola ea confusa ut plurimum sunt, aut obscura; nec tam rectæ & firma possunt esse *judicia*, quæ iis superstruimus. Quæ potissima causa est omnis evidentiæ vel obscuritatis, omnisque in quavis scientia certitudinis vel incertitudinis; quod patet in universa *Math* si quam puram vocant, & in multis *Theologiae* ac *Jurisprudentiae* capitibus, quæ versantur circa res tantum intelligibiles; quæ re ipsâ vel cogitatione saltem

Theses Philosophicæ.

3

faltem sejunctæ sunt ab omni sensibili *Materia*: ex adverso *Medicina* ob hoc unum præciprè adeo obscura & incerta est, quia circa sensibilia versatur, de quibus parùm, vel nihil percipit intellectus.

V I Prout ea que percipimus, intuitu primo vel obvia sunt, vel abscondita: ita & *judicia nostra* vel uno actu absolvimus, vel unum ex alio deducimus, & *Ratiocinatio* dicitur; quæ peculiaris cogitandi actus non est, sed plurium perceptionum & judiciorum nexus, & discursus à cogitatione una ad aliam, ut quod in una detegere non possumus intuitu primo, notum fiat ex pluribus intuitu secundo vel tertio. In multis autem celeriter adeo discurrimus ab uno ad aliud, ut à simplici perceptione rite non distinguantur discursus. Eo ferè modo quo simili errore affirmationem & negationem cum simplici *Intellectus* perceptione confundimus, & quod proprium unius attribuimus alteri; atque ita in *Ratiocinatione* non nominum, sed conceptum & judiciorum copulatio fit: cuius signum neque nomen neque verbum est, sed conjunctio cum verbo copulata, quæ hinc illativa seu ratiocinativa potius vulgo dicitur.

V II. Ex dictis patet, *Mentem* cælitus esse natam; eamque à Deo formari, ac ab ipso, corpori infundi: generationis proinde legibus, minime subjecta est; neque in seipsa, neque extra se ullum sui interitus principium agnoscit; perfectiores licet aut imperfectiores cogitandi facultates apparent, pro ætatis discriminé & variâ corporis crassi, nihil interim propriis animæ viribus exinde accedit aut decedit; in operando quidem magis aut minus impediuntur, ast ipsæ cogitandi facultates nulla ratione lœduntur. Pro ratione ætatis, valetudinis, ac temperamenti, firmius vel infirmius est corpus humanum; mens vero in infantia & senectute, in secunda ac adversa valetudine, & cum quocunque denique corporis temperamento, eadem semper, atque iisdem facultatibus pollet; ob intimam licet cum corpore unione, mentis functiones plurimum varient.

VIII. *Mens* ad virtutem anhelans, primum sui, dein rerum alias estimat primum, quo sit ut nec corpori, nec sensibus diutius subserviens, in vita, ac moribus formandis, penè tota occupata sit, nosque doceat, virtutem à vitio secundum rationem ac veritatem distinguere. Quæ prima si non unica virtus est, sub se sciz: omnes catetas complectens. Ea namque quæ apud omnes vitæ ac morum disciplina.

Tieses Philosophicæ.

disciplina habita est, *Ars dicitur bene beateque vivendi, bonum à malo discernens.* Boni autem ac mali genera varia sunt: & pro vario considerandi modo, sœpe diversi in voluntate affectus excitantur: atque hi affectus, vel ad idam mentem spectant, & maximè puri ac sinceri sunt, vel conjunctam sibi habent corporis perturbationem qua etiam perturbatur animus.

IX. At i[n]i affectus plurimum variant, & summam menti pefectionem ac beatitudinem adferunt. Quoniam hoc pacto non solum in se maximè perficitur animus, verum etiam extra se alia invenit, & quantum potest suum facit quicquid desiderat. Unde facile deduci poterit qua ratione Deus bonum animi supremum sit: animus namque scipsum cognoscens, in sole dei imaginem quandam invenit, ex cuius intuitu deum cognoscit; h[oc] vero cognitio, ob eminentiam ac perfectionem quam in Deo videmus, amorem parit: maxime, ubi attendimus ad beneficia quæ ab illo accepimus; quæ tanta sunt, quanta neque à nobis habere, neque aliunde accipere possumus. Nam per nosmet ipsis nihil possimus efficere, sed in deo vero subsistimus, & per illius potentiam, peculiari quodam modo actionum nostrarum domini sumus. Quid ceterum maximum beneficium est, & summum animi bonum, quo sic expleri potest rationalis appetitus, ut nullum aliud desideret, si modo ab eo se averti non sinat, per varia mundi blandimenta, quæ boni rationem neutriq[ue] olearunt.

X. Varia sunt præcepta moralia, à philosophis proposita, quæ non solum utilia sed etiam simpliciter necessaria sunt, ut horrenda vitiorum agmina, & ianumera omnium peccatorum genera, ex scelerato hoc seculo extermi[n]ari possint; à religione Christiana interim repetenda sunt præcepta quæ rationi illuminatae maximè consentanea sint & quæ sola hominem vere bonum & piū efficiunt.

XI. Homines quo ad animam pares sunt, quatenus unicuique sua voluntas est, qua tam imperare potest quam patire. Ut ergo unus præ alio imperet & que à pluribus possideri simul nequeunt possideat, aliud quid intervertere oportet quo rerum divisio ac humanæ potestatis determinatio quedam fiat. Hoc autem variis modis evenit. Primo per generationem, qua partus iequitur ventrem: à matre autem transire potest hoc dominum, si fœtum exposat, si bello cartat, vel alieno dominio subjicta sit. Sed naturalis hujus domainii translatio

Theses Philosophicæ.

7

est, quæ ex societate conjugali sequiuntur, ubi penes virum supremam potestas est, & filius in potestatem patris transit. Secundo per servitutem qua quis vel incarceratus servire cogitur, vel captus alteri in servitutem se tradit. Tertio ex mero pacto, quatenus nempe plures homines, paris ac mutuæ defensionis causa in societatem coeunt; quod facere non possunt, nisi vel in unum, vel in plurcs, vel in omnes, quorum quisque pars sit transferratur imperium.

XII. *Physices* provincia est, naturæ phænomena per causas maximè intelligibiles explicare. Ante omnia itaque genuina investiganda sunt principia cum absque iis, ne vel unius phænomeni causæ explicari possint: nos verò ne nimium de nominibus litigare videamur. *Materiam* variè figuratam, *Motumque* diversimodi determinatum, principia genuina statuimus: quatenus horum ope universa naturæ phænomena commodè & philosophicè explicari possunt: *Materiam* quod attinet, per eam intelligimus, ipsam extensionis molem; illiusque rationem, rejectis inutilibus *Philosophorum* conjecturis, in *Extensione Impenetrabili* consistere arbitramur.

XIII. *Physica* ratione objecti, ab omnibus aliis disciplinis abunde distinguitur. *Geometria* enim figuræ ac magnitudines contemplatur, per intellectus abstractionem non ut sunt, sed ut concipiuntur, *Physica* autem res existentes contemplatur prout in natura sunt. Sic etiam *Astronomia* aliter quam *Physica* cœlosac sidera spectat, partim situis ac distantias observando; partim circulos ac motus supponendo, qui in natura non sunt. Et in *Musica* sonos, in *Optica* radics etiam aliter quam in *Physica* spectamus. Neque adeo ulla Mathematica scientia est quæ à *Physica* distingui non debeat. Sic etiam ipsa *Medicina*, *Chimia*, atque *Anatomia*, ratione objecti debent à *Physica* distingui.

XIV. Idem ille Deus, qui molem corpoream condidit, materiæ *Motum* largitus est: atque hinc orta est, illius distinctio in tot corpora plane diversa; perpetua & ea generationis, corruptionis & alterationis vicissitudo, quæ jam à primo mundi exordio, ad hæc usque tempora materiam fatigavit. Tota proinde *Materia* universi ex partibus ejusdem materiæ distinctis, variisque inter se agitatis constat. cujuscunque autem figuræ ab initio fuerint particulæ illæ, successu temporis nequidant non fieri rotundæ; vi siquidem magna satis commovebantur ad earum angulos atterendos unde sphericæ factæ sunt.

XV. Supponendo

Theor. Philosophiae.

X V. Supponendo itaque portionem *Materiae unam*, tamque massam satis, ab initio circulariter fuisse motam, atque plures motus circulares inter se consentientes fuisse in aliis *Materiis* partibus, hec posso non unam duntaxat *cœlum*, apud unum enim faciemini *Syndus*, utrumque tot distincti *cœli*, torque sydera lucida quæt huiusmodi motus omnibus sunt, ac in centro uniuscujusque *cœli* accumulatur *Materia Subtilissima*, qua *Syndus* lucidum componit; ita autem inter se dispositi sunt *coeli*, ut vortices ut alter alterius motum ruitate ratione impiediat, sed potius adjuvet. Centrum nostri vorticis possidet *omnium*, qui perpetua habeant gyrationem, rotum, volatum, & omnes planetas inter ea contentos, omnem motu lucum circumvolvunt.

XV. I. Homo nec corporum terrestrium perfectiones in se uno compendiatur, atrum corpora illius substantia continuo dissipatur: ad quod detrimentum rite suppeditum, necessaria sunt alimenta corpori conservatrixa, quae de tribus componentiis, lativaque permixta per se obha-
bitur. Tercium est animalia, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita dignantur, ut in album hominis corpus conservetur, sicut fonte vel ita
venerabilem in Huncratis, et aliis locis, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita
recepta sunt, et hinc deinde in corporum substantia, sicut fonte vel ita
dignantur. Secundum est animalia, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita
Pecora, et aliis animalibus, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita
dignantur, et hinc deinde in corporum substantia, sicut fonte vel ita
cicuta, et aliis animalibus, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita
sum, sanguinem, et aliis corporalibus, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita
tum ad deponit, et hinc deinde in corporum substantia, sicut fonte vel ita
dis venientem in corporum substantia, sicut fonte vel ita
corporis & sanguinis venturam, et hinc deinde in corporum substantia, sicut fonte vel ita
modo processio, quae in corporum substantia, sicut fonte vel ita
retardaris, unde ab aliis animalibus cognita, et hinc deinde in corporum substantia, sicut fonte vel ita
morborum, et aliis animalibus.

XVII. Quodcumque
gueramur in morte,
sensibilis
tis causa
sed et
nomen
sunt

mag
sor
atio
rum
nics
dulj-
lunt
diat,
petua
ntos,

com-
ad
rpori
opha-
cita
ndo
mias
toma
pora-
ua se
efter-
cor-
arics
et
h
dun

a.
s
-
nic
-